

PAS DE DEUX

JÓDAL RÓZSA

Milyen füledt meleg van itt bent. Nem is csoda: harminckét hattyú-lány a maga kisebb-nagyobb fellépés előtti lámpalázával, a megemelkedett vérnyomásával, a tamponnal lefojtott havivérzésével, Csilla a két hónapos terhességével, Zaga a békéltető tárgyalás után dagadtra sírt, s most duplán bekrémezett-púderezett-agyonfestett szemével . . . Én is csak úgy vibrálok az izgalomtól. Sosem fogom megszokni balett-topánkáim selymes, semmivel össze nem hasonlítható, érzékeny lábfejemhez simulását, s ezt a testemhez szorosan, kéjes-szerelmesen tapadó lágy fehérséget, a minden lépésemnél, gesztusomnál ezernyi picike zizzenéssel susogni, „zenélni” kezdő virágkelyhű túllszoknyácskát . . . Nem is bírom megállni, kerül-fordul, perdülök egyet magam körül, a tükörben gyönyörködöm önmagamban, s fehér, máris szinte röppenőn táncra kelő lényem örömteli izgalmát harminckétszeresen visszaverő, fényes szatén balettcipőjüket kötöző, spiccelő, izgatott-kipirult arcukat legyezgető fodros szoknyás társnőimben. Akár egy Degas-pasztell: a napfényes, csupa mozgás *Táncóra*, az önmagában, egy sarokban elmerülten gyakorló *Két balerina*, a lila masnis, felhevült *Balerina legyezővel*, akinek habfehér, áttetsző szoknyácskája szétterül, kifeszül, szinte máris tovaröppen, akár egy érzékeny, hímporos szárnyú fehér pillangó . . . Szegény apa. Mekkora gyűjteménye van Degas-reprodukciókból és saját kezű másolatokból! Azt hiszem, sosem bocsátotta meg a szüleinek, hogy lebeszéltek a balettről, mert hát a balett-táncosok többsége, ugye, szerintük, mi más is lehetne, mint „meleg”. „Tudod, mi volt a fő érvük?

Az, hogy: Alkalom szüli a tolvajt. Pedig abszolút hallásom volt. Abszolút! A hangpróbán aznap csak engem osztályoztak A-val . . .” Ilyeneket mondogatott nekem kissé kesernyés mosollyal, és sosem szűnt meg egyengetni a „karrieremet”. No hiszen! Én vagyok a Három hattyú középső tagja . . . Most nem akarok semmi rosszra gondolni, régi kudarcokra, elvetélt nagyot akarásokra. Ma este arra fogok összpontosítani, hogy itt van, egy karnyújtásnyira van a Lehetőség! Ma sok jelentős ember, kritikus, rendező, vendég lesz az előadáson. Tele vagyunk neves vendégszereplőkkel. Szegény Igor ínszakadása kellett hozzá, hogy egyenesen New Yorkból szerződtesse ideiglenesen egy új (fiók)Herceget, és Koviljka csúnya bokasérülése, hogy a kis bolgár Szofija bújthasson Odette bőrébe. No és persze az Udvari bolond is cseretáncos. Kicsit öregecske ugyan, s csak innen a szomszédból való, de azért mégis vendég. Egy új arc mindig feldobja a társulatot . . . Ó, Istenem, add, hogy sikerüljön! Hogy *szép* legyen a táncom, hogy felfigyeljenek rám. Úgy szeretnék már egy nagyobb szerepet! Az első felvonás *pas de trois*-ából az egyik barátnő szerepét. Vagy mondjuk a harmadikból a Nápolyi táncosnőjét . . . Vagy . . . S aztán . . . aztán egyszer . . . *egyszer!* Majd ha én is Odette-Odíliaként úszhatok, szinte testetlenül a táncosom karján, mint egy kicsi, csak a zenére towarezgő-libbenő hattyúfehér, világló tollcsomó . . . Ó, ha én . . . *pirouette tour en l'air* . . . forognék, villognék a levegőben . . . Vagy a csábos, sötét lelkű, talán inkább csak parancsra gonosz Odíliaként: *round de jambe fotté*. Harminckétszer! Bravúros-virtuóz forgással, biztos egyensúlyérzéssel. Istenem. Harminckétszer! Nem a női balettkarban. *Corps de ballet* . . . Valamikor maga volt a megvalósult álmom. *Közéjük* tartozni! Kis, ügyeske, spiccelő balettpatkánynak lenni . . . Térdhajlítás: *plié*. *En dehors demi plié* . . . *Tour pique* . . . *Grand jeté* . . . A balettórák vége-hossza nincs rúdgyakorlatai. S a tánctanár pattogó vezényszavai: „*Promenade en couronne, attitude, arabesque affacé*. Emeld! Magasabbra! Élénkebben, gyerekek, élénkebben, nem alszunk!” Balettpatkánynak lenni – tizenévesen . . . De még huszonevesen is csak egynek lenni a sok elátkozott hattyúlány között?! Elátkozott . . . Milyen ideillő szó. Tudom, apám, tudom. Te most azt mondanád: „Ne légy mohó, ne légy hálátlan. (Gondolj néha rám.) Már nemcsak egy vagy a sok hattyú közül. Már a *Három hattyú*hoz tartozol. Te csak ne nevedd! Aki a kicsit nem becsüli . . .” De meddig, apa,

meddig? Elfutnak alólam az évek . . . Először, szinte kamaszfejjel az első gyerekem. Aztán egy abortusz. Kiesés. Megint kiesés. Különköltözés. Összeköltözés. Veszekedések. Megint egy abortusz. Könyörgések. Fenyegetőzés. Verések, verekedések. Lehet így élni? Ajándékutazás Velencébe. Kocsicsere. Szerinted meg lehet engem *vásárolni*? Aztán a második gyerek. Túlsúlyosság. Harc a kilókért. Beteg a gyerek. Műtét. Kényszerszabadságolás. Lehet ezt még pótolni? Sétment az alakom, vadul tornászok, fogyózik. Még mindig a karban vagyok. *Corps de ballet!* Apa, lenéznek! Érzem. Pontosabban: hablatyolva átnéznek rajtam. Ő meg? Azt a kárörvendő, gőgös, kutató-firtató arcot! Ha láttad volna! De hiszen láthattad elégszer . . . Nem, nem akarok most semmi rosszra gondolni. Én most hattyú vagyok, *A hattyúk tava Három hattyúja*. Mindjárt kezdődik a második felvonás. A titokteli *éjszaka* az erdei tó melletti tisztáson, amelyre elvarázsolt hattyúlányok szállnak le csivítelve. Megrázkódnak, és egy estére visszaváltoznak gyöngyörű fiatal, *fiatal* lányokká. Minden éjszaka, újra és újra. Elvarázsolt hattyúlánynak lenni – azt hiszem, tudom, mi az. Gyönyörű lett Kárpáti díszlete. Az a sok kékség, a tiszta tágasság érzete. A bagolyszárnyú Varázsló elkergeti majd a beúszó Hat hattyút, de a vadászó Herceg elől elbújik . . . Odette hattyútánca – a híres Ana Pavlova-i „hattyúsan” hátrafesztített, „rezgettetett” kar, lehajtott, hosszú nyak, figyelő, okos kis fej – s körülé a szertemerédő, libegő fehér „tollak”. Nem tudom, a kis bolgár Szofija milyen Odette lesz. Nem szép tőlem, szégyellem is, de irigykedem rá. Szeretném, ha nem lenne *olyan* jó. Azokkal a pipaszár karólábaival, majomszerűen „térdig lógó” hosszú-hosszú, szinte csonttalan karjaival nem valami szívderítő látvány, de ki tudja . . . S akkor jövünk *mi!* Vidáman „tollászkodunk” majd, meg keringőzünk. Következik a gyönyörű tánc-adagio, a szerelmesek pas de deux-je, amelyet Igor, az *én* Igorom olyan drámai erővel, olyan édes lírai beleéléssel és magas, de milyen magas ugrásokkal tett felejthetlenné! Igor . . . Igorkám . . . Megint mi következünk, kétoldalt két-két sorban a sok elvarázsolt fehér hattyúlány . . . Itt nagyon kell vigyázni a fej-, kéz- és karmozgásra . . . a *pas de deux* és mi, ez *gyönyörű* szokott lenni, azt mondják, egyenesen *festői* látványt nyújtunk együttesen. A bemutató után megjelent kritika szerint „a név szerint méltatott főszereplők »együttese« mellett a produkció másik főszereplője a női balettkar”. Az a sok egyszerre zizegő,

rezgő-mozgó, négy tömött sorban nádszálként hajladozó, pontos koreográfia szerint repdeső, suhogó-suhanó fehér tüllcsoda. Olyankor az egész színpad *a hattyúk birodalma* . . . A hegedűszóló – imádom! – és a zenekar . . . A kis hattyúk csoporttáncának édes staccato-zenéje, csupa ritmus . . . És akkor a Három hattyú, széles íveléssel, elegánsan és odaadóan. Szívvel. La-lalalalala-lala-lala-la-lalalala-lala . . . *Akkor! Akkor* kell megmutatnom! . . . Végül a coda a Három és a Hat hattyúval. Odette megtalálta azt, akit várt. Ő meg. Ezzel véget ér az éjszaka, és mi visszaváltozunk hattyúvá . . . Mindjárt csengetnek. Úgy izzad a tenyerem. Csak rosszul ne legyen tánc közben. Már *két teljes napja nem szedem a gyógyszereimet*, hogy jobban tudjak összpontosítani! Kínomban ezt ötlöttem ki. Ha tudnák otthon, kitörne a botrány. *Nem érdekel. Most sikerülnie kell!* Mindenáron! Ez az én nagy sanszom, az én lehetőségem. De nincs baj, nem lesz, nem lehet baj. Olyan erősnek érzem most magam. Olyan magabiztosnak. Hattyú vagyok. Elvárásolt, átok sújtotta Három hattyú. *Szép hattyú. Jól*, egyenesen bűbájosan táncoló mesebeli hattyú . . . A zene! Felhangzott a zene. Gyertek, beúszunk a tóra, *a színpad most a miénk*, vár Odette és a Herceg. Valahol engem is vár az én hercegem. Vajon vár-e?

*

Majd szétpattan a fejem. Azt hiszem, jók voltunk. Talán. Rengeteget tapsoltak. A valcer is, Odette-ék adagiója is sikert aratott, valóságos ovációt, de a közönségnek tetszett a Négy kis hattyú is, és mintha a Három hattyúnak is elég hosszan . . . és lelkesen tapsoltak volna. Nem tudtam igazán odafigyelni, pedig nagyon akartam, *nagyon*, de teljesen betöltött a zene, meg a koncentrációm. Minden megszűnt körülöttem . . . és akkor hirtelen . . . az a látomásféle . . . Zoran és Igor . . . mintha valami nagyon távoli, régi, megsárgult *képek* lettek volna, holmi kitépett *lapok*, vagy mik. De komolyan, ez érdekes volt, így utólag rá gondolva szinte döbbenetes: mintha a képes falinaptár szentjei közül valók lettek volna mindketten, s akkor valaki tépdetni kezdte hónapok szerint a lapokat, amelyek repdestek, nyugtalanul szálldestak körülöttem egy darabig . . . Táncoltam, forogtam, lejtettem, s közben mint valami *filmet* észleltem a jelenetet: Igor és Zoran szállongó, merev pózú szentképeit, amelyeket, éreztem, el kellene kapnom, meg kellene men-tenem, de nem volt erőm hozzá. Egyenként behullottam a tóba. Olyan

furcsa volt. Egyszeriben magam maradtam, s ez abban a pillanatban olyan jó volt. Szabad voltam, Hattyú voltam, s csak *táncoltam*. Nem ennek vagy annak a kedvéért, nem dicséretet kérincselve, hanem *magáért a táncért, a szépségért! A csodáért!* Ó, milyen . . . különös volt. Csajkovszkij lebegő lazúrzenéje. A tisztás. Az éjszaka. A varázslat. A remény a szabadulásra . . . Megizzadtam. S mintha kezdene elhagyni az erőm. *Csak nem?! . . .* Nem szabadna, hogy így hasson. Ki kell tartanom. Még két felvonás. Mindjárt kezdődik a harmadik. Az Udvari bolond idétlenkedik majd, aztán a négy álarcos. Bevezetik a négy menyasszonyt, hogy a Herceg válasszon. Mit találtam én Zoranban, hogy minden lebeszélés, tiltás ellenére – a józan ész ellenére is – makacsul és kitartóan és foggal-körömmel, sírva és dacolva és kapcsolatokat megszakítva *éppen őt* választottam? Hiszen nem voltam bele szerelmes. Ma már tudom, hogy nem. De a legszebb férfi volt az életemben. És a legférfiasabb. Igazi *macsó*. Azok a széles vállak, izmos karok, jó formájú lábszárak, a széles mellkasa, az érett búzaszínű, csigákba kunkorodó, vällig érő haja. Az a gyönyörű, rakoncátlan sörénye. És a szenvedélyessége! Azok a vad szretkezéseink, emberség! Zongorán, asztalon, asztal alatt, lengve és mászva és csapódva. Mit neki a Figure veneris 99 vagy hány póza, különbeket talált ki az én macsóm magának. A vére hajtotta, hajtja. Nyilván engem is. Pedig azóta hogy *eldurvult* a játékunk. Ó nevelt mazochistává, vagy az ember eleve annak születik? Néha már alig tudom eltakarni a sérüléseimet. Talán már nem is akarom. Mit szeretnék? Úristen, *mit?* Hogy valaki feloldjon a varázslat alól, hogy *megváltson?* Hogy sajnáljanak? Vagy hogy irigyeljenek? Milyen primitív! Milyen üres, üres, üres, üres. Semmi ember. Egy semmi ember! Mikor látott ez engem utoljára színpadon? Talán még ott a legelején, néhányszor. Akkor még imponálhattam is neki. Büszkén cipelt a haverjai közé. „Moja žena – balerina!” Azt igen. Aztán inni, vedelni, tökölődni, nyűglődni hajnalhasadtáig. Azt ma sem tudja, eszik-e, vagy isszák a *passé*-t, a *bourré*-t, a *bourré suivi*-t, az *arabesque*-t . . . Igor. Milyen kár. Igor. Tünékeny, légies távoli árny. Talán nem is akartam igazán. Talán. Odette/Odília és a harminckét hattyúlány sorstragédiája. Mi az *én* sorstragédiám? Vagy ne játsszam meg magam? Azt mondják, senkit semmire nem lehet *kényszeríteni* . . . Már nyilván bemutatkoztak a Vendégek, lepergett a Spanyol tánc, a Nápolyi tánc, a kilencpáros „magyar tánc”, amelyet

mindig megmosolygok, annyira stilizált – már ahogyan majsztram Petipa bennünket, magyarokat, meg a táncainkat magának elképzelte – és a hatpáros tüzes lengyel mazurka. Micsoda női szólók! De eltáncolnám valamelyiket! A szenvedély! Azt jól tudnám kifejezni. Színpadon mutatni meg önmagamból egyszer ezt a *lobogást*, ezt a sercegő, forró-fortyogó, kiáradni vágyó izzó *lávát!* . . . Azért Saci is elég jó benne. Jó benne. Egészen tűrhető . . . No, most már Odília bűvöli a boszorkányos *alleg-róival* a herceget . . . *Úgy félek.* Kezd kiverni a hideg verejték. Csorog le a hátamon, a fenekemen. Hogy bírom ki a negyediket? Mit csináljak? *Igyak* egy kicsit? Bátorságot. Iszom egy kis bátorságot . . . Vagy így is jó lesz? Kibírom? Mit csináljak? Te jó ég, mit tegyek?! Ez a sok önző maskara itt körülöttem. Kis, piti riválisok. Nem, *ezekre* nem lehet számítani. Még jó, hogy hoztam magammal a táskámban. Talán elég lesz. Majd a WC-ben, hogy meg ne lássák. Előadás után aztán majd ők is feltankolnak, akkor már szabad, de nekem addig kell, most kell, nekem *ma meg kell mutatnom!* Persze, a második felvonás volt a lényeg, a *sorsforduló;* de ha felfigyeltek rám, ha valaki Közülük esetleg már észrevett . . . akkor most nem szabad elrontanom, elmismásolnom a dolgot. Aki mer, az nyer. Minden hazárdjáték, és a tét most én vagyok. *Felteszem magamat* a korongra!

*

Odette a fájdalmával, a megcsaltságával, a maga *legato adagióival*, és mi siratjuk. A lassú táncunkkal, a bánatos nyak- és fejmozgásunkkal, karjaink-,szárnyaink” végtelen fájdalmat tükröző, lemondó lengetésével, együttérző lebegtetésével gyászoljuk. Őt csalták meg, őt hagyták el, de bennünket is, bennünket is! Hattyúlányok vagyunk. Harminckét elátkozott hattyú. Nincs remény. Nincs kiút . . . Hát ő, Ő, az Egyetlen, a Legszebb, a Legjobb, a Vérünk-ké lett vér . . . ha ő is *csak ilyen* . . . Siralom völgye . . . Elpusztulunk. Nyomorultul végezzük mindahányan. Érdekes. Hányszor táncoltam már, de *ezt* nem lehet megszokni, ez maga a *végzet.* Hattyú vagyok, toll, csőr, és karom-börtönömbe zárva. Szabadulni akarok! Odette vagyok. Odília vagyok! Ki vagyok hát? Gyere, ments meg. *Boldogtalan vagyok!* . . . A Varázsló elkábítja Odette-t, a földre dönti, meg akarja ölni. Hogy hajladozik, hogy vonaglik, szárnyaival úgy eseng. Hattyúhalál. A fehér hattyú haldoklása. Milyen szép és poétikus. Elalélni és felszívódni a Végtelenben. A valóság nem ilyen!

Ángyika fulladt és hörgött és dobálózott az ágyában, és leesett a fájdalomtól, véresre kaparta, tépte magát a kintől. Na, betáncolt végre a *Szabadító*, a Varázsló elinal. Óhercegsége persze most „mosakszik”: Ő nem úgy gondolta, nem hazudott, ő mindig-mindig csak a színtiszta igazat vallotta. A Varázslat, az az oka. Persze, *pas de deux*. Minden veszekedés, verekedés, rugdosás, gyűlölködő köpdösés után egy gyönyörű *pas de deux*. Szerelmes összefonódások, simogatások, félönkívületi forró, fülbe sugdosott-duruzsolt fogadkozások, esküdzések. *Pas de deux*. Szerelmi kettős. Gyönyörű ugrásokkal, emelésekkel, önzetlen forgatással, villi-szerű röpdöséssel. *Développé . . . passé . . . pirouette . . .* Csodálatos, mit művel ez a nappali fényben jelentéktelen Sanyarúvendelnek látszó Szofija azokkal az ágszerű, csontsovány liánkarjaival! Valósággal külön életet élnek. S a hosszú-hosszú végenincs karcsú lábai. Ez nagyobbakat, pontosabbakat ugrik, mint egy férfitáncos. És milyen tűzzel. Fantasztikus! . . . *Passé . . . retiré . . .* Bezzeg a hórihorgas, még pattanásos kamasz amerikai . . . No, annak még van, lesz mit tanulnia. Főként színészi átélésből. Mert a táncos-alapozása, a technikai felkészültsége, az O. K. . . . De azért lám, lassan rá is átragad a hév. Odette kisugárzása. Az erős (nemi) kisugárzás, ami rabul ejt, megkapaszkodik bennem, nem enged. Még akkor is, ha tudod . . . Hiszen megmondja! Nekem kéjes vigyorral minden alkalommal, szinte az arcomba hajolva „bevallja”, kivel, mikor, hogyan, hányszor. Hogy csillog olyankor a szeme. Aranyzölden villog, s szinte láng csap ki belőle diadalmasan, mint egy hájasodásnak indult muszklis-bodybilderes Belzebúbból. Olyankor nem gondolkodom, nekiugrok, farkas módra beleharapok, érzem, vér serked a fogam alatt, de közben már szégyenteljesen ágaszkodik bennem a *vágy* . . . Hagyom . . . mindent hagyok . . . tárgy vagyok, állat vagyok, üzekedésre felajzott vad . . . Most jön a Varázslós rész, már á la Messzerer. Ezt jobb szeretem, mint a gyermekkoromban látott Petipa-Ivanov-féle pantomimes változatot. A mi Varázslónk *táncol*. És *hogy táncol! Harc a nőért . . . Nőért? Egy nagy fenét! Harc magáért a harcért. A férfifölényért. A mindenáron való dominanciáért . . . Mi ez, szédülök? Kezdődik!!!* Még jó, hogy eddig . . . Tépjétek csak egymást. Bár széttépnétek . . . *Lépést vétettem. Úristen! Koncentrálni!* Csak erősen koncentrálni. Már nem tart sokáig. Hogy felerősödött a zene. Minden harsog. Pattog . . . Szétpattan a fejem. De mi ez? Odette most

kettéválik, egyszerre Odette és Odília . . . De hát hogyan? Egy új koreográfia? . . . Nem értem. Mi ez? Ez – *lehetetlen!* . . . Fizikai lehetetlenség . . . S mégis, ott van ni, a két szememmel látom: táncra perdülnek egymással! *Pas de deux. Odília Odette-el táncol!* Átvette a Herceg szerepét. Felemeli, megpörgeti. Hátborzongató. Most megjelenik a Herceg, megkísérli szétválasztani őket, mire ketten kétfelől kapaszkodnak beléje. *Pas de trois.* Ha-ha: a két balerina – a Fekete és a Fehér – lassan egymásba folyik . . . már csak egy kis fekete uszálydarab lóg ki a fehér táncosnőből . . . Slutty, megint összeolvadtak. Hajszálpontosan, a széleik is el vannak dolgozva. A Herceg karjaiban már megint csak Odette piheg. Lássuk csak: hogy is van ez? Tulajdonképpen *logikus*: hiszen a kettő – egy. A jó és a gonosz felünk. A mi Koviljkánk is így táncolja. Nála a kettő alig különbözik egymástól, így érthetőbb is a herceg megingása, érzéksalódásos hűtlen hűsége. De ez a kis bolgár – a Szofi – a próbákon éppen a különbségeket hangsúlyozta ki, nála Odília a megtestesült *Rossz*, a titokzatos Fekete Erő . . . Á, hülyeség. Nyilván *káprázott* a szemem. Még most is káprázik egy kicsit. Jézusom, kettős körvonalakat látok! A napokban mindenképpen el kell mennem a szemorvoshoz . . . Csak már vége lenne. A szám is kiszáradt, elepedek egy csepp vízért . . . Na végre, letépte a bagolyszárnyait, vége a lidércnyomásnak, hozsánna, hozsánna, megtört a varázslat, a Herceg tiszta szerelme győzedelmeskedett a gonosz erők felett. A moll hangnem dúr hangnembe megy át, a zenekar fortissimója az Örömet, a Diadalt fejezi ki, mehetünk végre a fenébe, a fészkes fenébe, fel az öltözőinkbe. Huhh! Sokan felállva tapsolnak . . . Virágok. Odette/Odília és a Herceg Anyja malomkeréknyi csokrokat vesz át, majd elejtik őket, segítsen már nekik valaki . . . Az egyik Menyasszony is kap virágot . . . Nini, még az egyik kishattyú is: a bulémiás Maja. Nekem bezzeg Zoran egyetlen szálát sem küld sose, mert minek? Na, ebből elég volt. Úgy remeg a lábom, alig tudok lépni. Most meg a karom is. Mi ez, vitustáncot járok? S még mindig a tapsrend. Hát nem! Talán nem veszik észre, ha a harminckettedik hattyú most szép csendesen eltűnik a balfenéken. Agyó.

*

Valami *van* a levegőben! Már amikor izzadtan, fáradtan, kibicsaklott idegekkel benyitottam a közös öltözőnkbe, már akkor . . . már az ajtóban megéreztem. *A jelenlétet.* Egész libabőrös lett tőle a karom. Persze

úgy tettem, mintha minden a legnagyobb rendben lenne. A sok haty-tyúlány csivitelve, pletykálkodva, kuncogva szabadult meg a „tollaitól”, a törtfehér átizzadt túllszoknyácskák összetapadva, fáradt-halottan hullottak egymásra, a tusolók üvegfalain csillámló pászmákban, zuttyanva-sustorogva, szivárványló tűzijáték-rózsákként freccsent szét a víz, csupa nevetés, a maró verejték- és illatos samponszag, fürdőső és százféle kölnivíz, parfüm jól ismert, orrfacsaró, zagyva keveréke . . . hangok, *hangok*, fény, szemkápráztató, szemfájdító fény . . . de én éreztem. És vártam. Sokáig gyűjtöttem hozzá az erőt, amíg bele mertem nézni a falakon körbefutó óriási öltözőtükrökbe. Hirtelen fordultam meg, és meredtem szembe az egyikkel. Mintha ott hátul, a bal hátsó sarokban . . . eltűnőben . . . már szétfoszlóban . . . Egyetlen megigézett *óriásszemmé* váltam. De nem, semmi. Csak az újdonatúj, fényes, csömlábú székek, a vakítóan tiszta padló, a kékesrózsaszínűn vibráló neonok, és mindenütt tükrök, tükrök. Mindannyian többszörösen megsokszorozódva, tántorogva rohangálunk körbe-körbe. Ezt a nyüzsgést, forgást! Mint egy megvadult ringliszpíl. Legszívesebben felordítanék: Leállni! Halt! Csend! Kuss! . . . Rettenetes volt ez az este. Szegény Hattyúk tava! Csupa hatodrangú vendégszereplő szólótáncos tizedrangú hazaiakkal „karöltve”, a *Corps de ballett* nem más, mint egy totyogó, csámpás, öregedő libafalka. A Laca-bohóc „virtuóz” szólója! Ha-ha. Odette és a „tengerentúli” álomherceg. Tulajdonképpen tűrhetőek voltak a szólóik, ám azok a *pas de deux*-ok! Csak a vak nem láthatta, hogy alig néhány próba után, először táncolják együtt. Az amerikai pasingernek, állítólag, ez volt az első alkalma, hogy a Herceg szerepét megkaparinthassa! Amúgy elég szemrevaló, csupa izom langaléta kamasz, a kis bolgár Odette ugyancsak röpdösött körülötte, a II. felvonásban az Ó adagiójukban majd leesett a lábáról, úgy igyekezett. De hol volt ez *attól!* Attól, ahogyan szegény Igor táncolja a Herceget. Az az átszellemültség, a csodálatosan magas, lézerpontos ugrásai, a megbízható, biztos karja, a romantikus lírai átéltsége . . . Ha egyszer én lebeghetnék a karján. Mi ketten *a táncban egyesülve* . . .

A többség nagy lármásan, kikenve-kifenne már el is libegett. Vonulnak le a büfébe. Sebesen, gyakorlott mozdulatokkal kezdem magam lesminkelni. Carmen megfogja a karom.

„Te még mindig itt vagy? Gyere, megiszunk valamit.”

„Nem. Ma nem.”

„Hiszen ünnepelünk!”

„Haza kell mennem.” Nem kötöm az orrára, hogy Zoran őrjöngene, ha ma is itt maradnék.

„Megint beteg valamelyik? Talán ki kellene vetetned a manduláikat. Hidd el, nem normális, hogy minden . . .”

„Á!”

Szegény Carmen. Ma megint hülyére issza magát. Igaz, neki nem kell viaskodnia holmi gennyes mandulagyulladásokkal, rejtett-lesüllyedt gyermekhere-operációkkal . . . se rejtett férj-dúvadak féltékenységi rohamaival . . . de elég teher lehet neki elviselnie – saját magát.

Ahogy ürül az öltöző, úgy kezdem egyre erősebben érezni *azt* az erőteret. Már megint *itt vannak*. Remegő ujjakkal rántom fel kézitáskámon a cipzárat, persze kifordulnak a cuccok, potyognak el az üveg-pultról a szőnyegpadlóra. Letérdelek, hogy összekeresegéljem, kotorjam őket, s akkor érzem, hogy egy jéghideg *kéz* . . . Felsikoltok.

„Valami baj van?” – Ez a pipaszár lábú, stréber Noémi, már indulóban.

„Csak megütöttem magam.”

„Vigyázz, így is már annyi a sérültünk . . .”

Bedobálom a táska öblébe a kulcsokat, pénzt, miegyebet, s remegő/táncoló ujjakkal bontom ki ezüstös burkából a pasztillát. Hunyt szemmel kortyolok rá egy kis vizet. Rettenetes fáradtság ereszkedik rám, s lassan ringani kezd velem a helyiség. Erősen markolom a szék karfáját, majd felugrom, berontok az egyik zuhanyozófülkébe, még mindig hunyt szemmel megindítom a csapokat, majd felordítok. Olyan perzselően forró *kopasztóvíz* záporozik rám, hogy azt hiszem, azon nyomban lehámlik a bőröm. Sziszegve szappanozom magam, a rózsaszín hab csípi a szemem. Amikor kinyitom, végiglátok az üvegfalú kabinok során, amelyeknek ajtajai ebben a pillanatban, mintegy vezényszóra, egyszerre kicsapódnak, az egész átlátszó, töküres alkotmányhenger – a sok szivárványlón foszforeszkáló, csillámló-villogó üvegfal, üvegpadró, üvegmennyezet között sehol egy lélek – egyszerre rázkódni kezd, majd mint valami túlhevített gőzkatlan, fenyegetően sísteregni, morogni, az egész mind jobban megdől, előredől, képes, és ajtóstul maga alá temet, akkor pedig nincs kiút . . . Még félig szappanosan, pánikban kiugrom a kabinomból, már a szőnyegen törlöm meg magamat vérvörös frottír

fürdőtörülközőmmel, és kapom magamra a nagyvirágos selyemruhámat, amely a sietségtől, kapkodástól, közvetlenül a villámzár mellett behasad. Hiába rángatom, nem lehet már felhúzni. Űzötten vizslatok körül, és kiáltani szeretnék, de csak valami nyöszörgésféle sípol ki belőlem: „Halló! . . . Lányok!” *Hangok*. Mintha üvegek hasadnának meg, s a kristályos üvegmorzsalék között ropogva visszhangozna: „Haló-lányok . . . halottlányok, hálólányok, lányoklányoklányok . . .” Minden szikrázik, fényárban úszik és képlékenyen mozog, változik, alakul, *él* körülöttem . . . A tükörsor megdől, csúszik, siklik le, le, le, egészen a földig, az indigókék szőnyegpadlóig . . . most részeire, tábláira válik, hajlik, *behajlik*, s „lapjai” kezdenek egymásra „hajtogatódni”. A „tükörkönyv” pöndörödő lapszélű sarkain cifra iniciálék rajzolódnak ki, amelyek aztán villámgyorsan ágaznak-bogaznak-leveleznek ki, majd, mint a nagy, díszes aranyozott szegélyű kódexeken parányi, mívesen megrajzolt koronás, páncélos, szuronyos alakok kelnek életre a festett növények között, apró szemeik égnek, s mind engem néz, engem bámul, cinkosan hunyorog, és kajánul vigyorog. „Ha-ha-ha, de kicsípett, *höldzsem!* Mintha csak a mesebeli Herceg helyett legalábbis egy valóságos herceg várná, vagy tévednénk . . . tévednénk . . . tévednénk?” A tükörtörpék tükörhangja csilingelő üveghangon, csengő kacagással, kristályvisítással visszhangzik, hasadozik apróra. Kavarog, egymásba – majd szétfolyik, állandóan változik, alakul a sok arc . . . Látom, ahogyan a színek szinte cseppenként tolulnak össze, mind egyszerre külön-külön és együtt is látszik, valami örült *színorgia*, ez valami *rettenetes*, ahogyan minden szín egymás fölött és alatt és mellett, és bennem, *bennem* is egyszerre érzékelhető! *Folynak belém a színek*, megállíthatatlanul egyre csak folynak . . . elárasztanak, egyre feljebb tolulnak, jaj, *megfulladok!* . . . S aztán csordogálás . . . csepegés . . . *Csend*. Úgy látszik, kifolytak belőlem. Közben minden továbbra is habzik, és kavarog, s a sok arcból valahogy lassan *egy* formálódik. Valami folyékony-képlékeny, állandóan változó, alakuló-formálódó, s egyre csak furcsa fintorokat vágó *szörny*, amelynek szeme helyén átlátszó üregek tátonganak. Egyszerre látom mögöttük a tükörlapok fénylőn visszaverődő/tüköröződő felületeit és a tapéta lila harangvirágos mintáit, amelyek most hervadt-halottan csüngenek alá, s akkor ez a szem nélküli *valami* recsegő üveghangon megszólít. Azt mondja: „Na, mégis, mit képzelsz? Azt hiszed, csak így

kapod-fogod magad, és meglógsz a *kötelességed* elől? A mai véráldozattal adós maradtál, ezzel, reméljük, tisztában vagy. Na, frissen, frissen. Addig innen nem szabadulsz, amíg meg nem csapolod azt a szép kis táncos lábikódat, te Harmadik hattyú, te. Te híres! *Vért akarunk látni!*" Engedelmesen kipiszkálom hát a kezításkám kisrekeszében az utóbbi időben már rendszeresen ott lapuló zselettet, s múltkori/egykori vércseppjeimtől barnarozsdás reszelős pengéjével – meghasítom magamat. *Aldozok a démonjaimnak* . . . És most hívok egy taxit.

*

. . . Hol vagyunk? Ez nem az a városrész! Milyen *magasan* van a kocsit! Egészen-egészen magasan siklunk. Akár egy függővasút. *Szép!* S azok a világító pontok ott a mélyben, akár a szentjánosbogarak a völgyben. Völgy? Hogy kerül ide völgy? Én még itt nem jártam! Vagy mégis? Csak csúszkál ez a kocsi, csúszkál. Még lezuhanunk. Hé! Ez olyan *domború!* Borzasztó domború ez a kocsit. És keskeny. Ember, vigyázzon, hallja?! Megy, mint az örült. Nem látok ki rendesen. Hol vagyunk? Majd rálehelek, és megdörzsölöm a sálgallérommal. Ilyen mocskos kocsit, ilyen redveset! Százéves por, százéves sár az ablakon, a visszapillantó tükrön. Mi a fene ez most hirtelenében . . . *Havazik?* Azt hittem, nyár van. Hiszen nyár van. Nyár volt. Sűrű pelyhek. „Hull a pelyhes fehér hó, jöjj el, kedves, Télapó . . .” Ha-ha-ha. Na, ez muris. Nagy, szürkésfehér vizenyős pelyhek. Alig látok az orromig. Hol vagyunk? Az ott lent egy *idegen város*. Hova visz maga engem? Nem hallja? Mondja: süket maga? Álljon meg, álljon meg! Most mit néz? Forog hátra és vigyorog. Én ezt az arcot . . . arcokat . . . *ismerem*. Hiszen ez . . . Mire készül?! Kicsapja a kocsi ajtaját, és nyomul be hozzám a hátsó ülésre. Ember! Nem oltotta el a motort. Nem érti?! Teljes sebességgel száguldunk, és maga itt . . . mászik rám. Na mit képzels?! Vigye innen a mocskos mancsát! A gyöngysorom! Tolvaj! Rabló! Segítség . . . Na látja, szétszóródtak. Úgy kellett, úgy kellett, káposztába hús kellett! . . . Mindent letép rólam. Csak forgunk, forgunk, forgunk. A saját levünkben. Olyan *síkosak* vagyunk már, mint amikor Zorannal . . . a kádban . . . Minden csupa száj és nyelv és nyál, és nyál, és . . . jaj, ez *fáj!* . . . Mit csinál? Ne *facsarjon*, igen? *Nesze!* – *Jé* . . . Kettéoszlott. Ahogy oda-csaptam . . . *Ti!*?! Hát miért nem *mondtátok?* Igor! Úgy *hiányoztál!* Nekem azt mondták, nemcsak ínszakadásod van, a sarokcsontod is

eltört, és hogy kész vagy. *Kaputt!* Ó, Istenem. Édes, édes Igor. Mindig néztelek, téged néztelek, csak téged, messziről, te voltál a *szerelmem*, az én *Egyetlenem*, a *példaképem*, úgy néztem rád, mint egy *szentképre* . . . Te közben másokat fektettél le, sorban, mindig másokat, és én is, én is . . . De azért, te *tudod* . . . Igen, Zoran, igen. *Te* vagy a másik fele, te, igen . . . és én *nélküled sem tudok élni!* *Úgy! Úgy!* Csak szoríts, nyomj, üss, csípj, égess, hogy *fájjon!* Hogy *égjen, lüktessen!* Marj belém, feszíts szét, tépj szét, nem baj, nem baj, *akarom, hogy fájjon*, olyan *veszettül jó* . . . *Jajj! Jajj!* *Úgy! Úgy!* Nem bánom . . . ha meghalok is . . . De mi ez? Hiszen ti ketten . . . ketten együtt . . . *Ő* vagytok? *Ő?!* A *tükördémon* hatol most belém . . . utolsó vérig . . . és . . . és hajtogatódik! Már hajtogatódik . . . és levedzik . . . szorgalmasan ágadzik-bogadzik-levedzik . . . *Jaj!* Ti is látjátok azt, amit én?! Valami nagy . . . valami *hatalmas* jön, száguld felénk. Mindjárt elgázol . . . ránkfekszik . . . bekebelez . . . Mi ez? Mi ez? Talán egy . . . egy . . . talán egy . . . *ez Az!!!*

*

Zoran, miért *kötöztél le?* Mondd, ez egy új figura lesz? De nekem most nincs hozzá kedvem. Ne haragudj! Tudod, olyan *rettenetesen* fáradt vagyok. És *üres*. Minden kong belül. A fejemben, a hasamban, a beleimben. Mintha kóccal lennék kitömve. Mit mondasz? Hogy miért csináltam, miért rendeztem *neked ezt*, most nem hagyhatsz el, *így?* De hát mit csináltam én? Semmit . . . várj . . . a taxis . . . Te, azt hiszem, engem: *megerőszakoltak!* De én arról nem tehetek, Zoran, valóban, én . . . nem is tudom . . . Letepertek, és . . . Valami havas országút . . . igen, igen, és a gyöngyök . . . szétszóródtak . . . a gyöngyök. És a tükördémon . . . Azt mondod, megvizsgáltak, és nem találtak rajtam erőszaknyomot, ondót, miegyebet, az égvilágon éppen semmit, de semmit?! De hát *miért kellett* . . .? Tudod, olyan magasan voltunk . . . és véráldozatot követelt . . . Ne, ne haragudj, kérek, *ne kiabálj!* Újabban mindig kiabálsz rám, olyan türelmetlen vagy, borzasztó . . . vagy. Nézd, én tudom, hogy gondjaid vannak a pénzzel. A pénzforgatással . . . Most mi bajod? Hogy hallgassak, hogy mi közöm hozzá, fogjam be a szám, mert „mindjárt betapasztod”? Zoran, nekem most *nincs erőm*, se veszekedni, se verekedni, egymást csupálni. Hidd el, tulajdonképpen sajnállak. Hogy annyi gondod van . . . Hallgass. *Hallgass meg!* . . . Velünk. Velem és a gyerekekkel. Hogy annyi pénzedbe kerülünk. És hogy *így* tudsz csak pénzhez

jutni, *sok* pénzhez. Várj! Figyelj rám egy kicsit . . . Valamikor nagyon bántott. Egész *belebetegedtem*. A rettegésbe. Ha vallásos lennék, talán imádkoznék érted. Úgy féltetek! Egyszer, meglásd, agyonvernek. Vagy szitává lönek. Az *ortájkaid*. Sokszor *büntudatom* volt. Ó, sokszor. És újabban egyre gyakrabban. Úgy éreztem, valósággal *éget* az a pénz . . . és hogy meg kellene akadályozzalak . . . Tudom, rossz vagyok, elhanyagoltam a gyerekeket, a háztartást. Minden úgy . . . félrement. Mint a tükrök . . . Elmozdultak a dolgok. De igen, igen. Ennyi év alatt sem tudtam semmit . . . felmutatni. És neked még ez is sok volt, felesleges. Teljesen felesleges. Hát mit csináljak, mondd, mit? . . . Az országút. Azt mondod, nem erőszakoltak meg? De hiszen éppen te . . . te . . . El akartál hagyni? Nevetséges. *Ennyi* nőt te úgysem hagyhatsz el, meg minek is? Most már tudom, miért szerettél *annyira*. Valld be, mikor jöttél rá, hogy Odette is vagyok meg Odília is? *Pas de deux!* Én kettő vagyok. Kettő. Odette és Odília . . . Mondd, szépek vagyunk? A hajunk . . . Ugye gyönyörű? Mindig nagyon szeretted. Egész hajzuhatag! Nekünk sosem kellett műkontyocskát erősíteni a fátylaink, művirág koszorúink alá az öltözőben. Se műmellet varrni a jelmezeinkbe . . . Figyelj! Már hajnalodik. Halkul, egyre jobban elcsitul a kabócacirpelés . . . És a sápadt Hold is már lassan letűnőben . . . Hallom a hattyúszárnyak suhogását . . . *Már változnak vissza!* Jön a Bagolyszárnyú, jaj, sietni kell! Hattyú vagyok, *Három hattyú*. *Pas de trois* . . . A szárnyaim . . . már ütköznek . . . S most elrepülök. Kérlek, tárd ki az ablakszárnyakat . . . Nem, nem búcsúzó. Éjjelre *visszajövünk!*